

«Наш дом згарэў... Тата пабудуе новы»

Замест наваселля маладая сям'я з Бешанковічаў склікае талаку

Гадоў дзесяць таму ў бацькоў маіх знаёмых згарэла хата. Пагарэльцаў, пакуль тыя не пабудавалі сабе новае жылло, прытулілі суседзі. У тым, што свет не без добрых людзей, пераканалася і сям'я Рамановічаў, якая некалькі месяцаў таму засталася без дома сваёй мары.

«Які сэнс плакаць? Трэба жыць далей»

З Уладзімірам Рамановічам ды яго жонкай Аляксандрай я пазнаёмілася на адным з кірмашоў вырабаў ручной работы. Набывала ў іх беларускую азбуку ў выглядзе магніцікаў на лядоўню. Уладзімір тады раскажаў, што будзе дом з саламяных блокаў. Радаваўся, як дзіця, бо да наваселля заставаліся лічаныя месяцы. Паводле яго слоў, жылло было практычна гатовае, заставалася толькі паставіць вокны ды аздобіць яго ўнутры.

У хуткім часе ў сацыяльных сетках прачытала, што недабудаваны дом Рамановічаў згарэў...

Другая мая сустрэча з творчай сям'ёй адбылася ля Бешанковіцкага аўтавакзала. Найперш мы пайшлі глядзець саламяны дом. А дакладней тое, што ад яго засталася.

— Пра вашу бяду я прачытала ў сацсетках. А хто вам паведаміў дрэнную навіну? — цікаўлюся па дарозе.

— Патэлефанавалі з міліцыі і сказалі: «Падыходзіце, ваш дом згарэў», — успамінае Уладзімір. — Здарэнне адбылося напрыканцы лістапада, у ноч з суботы на нядзелю. Калі я падышоў, яшчэ працавалі пажарнікі. Першая думка, якая ўзнікла ў маёй галаве: трэба павыкручваць шрубы, уратаваць дошкі, якія моцна не пашкодзілі агонь. Вядома, для новага дома яны ўжо не прыдатныя, але мы іх выкарысталі для плота. А жонка пабачыла папялішча і адразу ў слёзы.

— Ну, я паплакала крыху... Столькі ж часу і сіл у гэты дом было ўкладзена... Але потым узяла сябе ў рукі. У мяне моцны характар. Хоць, па шчырасці, псіхалагічна было вельмі цяжка, асабліва першы тыдзень. У нашай сям'і спачатку гучалі такія дыялогі: «Так, дзе мае боты?... — Згарэлі... — Дзе нажніцы?... — На папялішчы...» Лічу, што мы

абышліся малой крывёй: самі жывыя-здоровыя і з дзеткамі ўсё ў парадку. Нам не спатрэбілася звяртацца да псіхатэрапеўтаў. Хоць я спачатку непакоілася за сыноў, бо ў іх з'явілася дзіўная гульня, якая біла па нервах. Марыюш з Мілашам бегалі па кватэры з крыкамі: «Пажар, пажар!...» Цяпер дзеці ўсім кажуць: «Наш дом згарэў... Тата пабудуе новы». Мы з мужам таксама настроены аптымістычна. Рукі ёсць, галава на плячах — таксама, справімся. Асноўны шок мы перажылі. Які сэнс цяпер плакаць? Трэба жыць далей, нешта рабіць.

— Не адмовіліся ад мары пра саламяны дом?

— Пасля пажару шмат хто раіў нам аддаць перавагу цэглае ці блокам. Але мы, нягледзячы ні на што,

Дом мары сям'і Рамановічаў да пажару і пасля.

і сваю новую хату на месцы спаленай будзем узводзіць з саломы. Хочам, каб нашы дзеці раслі ў экалагічным доме. Акрамя таго, нам не давядзецца перарабляць падмурак, зроблены адмыслова пад саламяны будынак. Больш за тое, такі дом патрабуе менш выдаткаў на ўзвядзенне, а потым — на ацяпленне.

Прычына ж пажару не ў саломе. І драўляныя дамы гараць. За мяжой выпрабавальнікі праводзілі процыму тэстаў і даказалі: саламяныя блокі, пакрытыя гліна-вапнавым ды супрацьпажарным слямі, — надзейны напўняльнік і ўцяпляльнік у будаўніцтве, у непрадбачаных выпадках толькі абвугляцца, але не згараць. Мы дагэтуль не ведаем дакладную прычыну пажару. Пажарнікі нас запэўнілі: гэта або падпал, або неасцярожнае выкарыстанне агню. Хутчэй за ўсё, хтосьці зайшоў унутр, каб пагрэцца, уключыў гарэлку ці кінуў непатушаную цыгарэту... Калі б я паспеў затынкаваць сцены знутры, магчыма, агонь распаўсюджваўся б не так хутка і яго б патушылі.

«Цешча прыходзіла падыхаць саламянымі сценамі...»

— Што можаце параіць сем'ям, якія, не дай бог, трапяць у такую сітуацыю?

— Не абвінавачваць адно аднаго, — кажа Уладзімір і прыабдымае жонку. — Маўляў, ты не дагледзеў... Гэта не тая сітуацыя, калі варта высвятляць адносіны. Трэба адно аднаму старацца дапамагчы, падтрымаць словам, а лепш справай. Чым больш паразумення, тым больш энергіі ідзе на вырашэнне праблемы. А яшчэ не саромейцеся шукаць падтрымку сярод суседзяў, сваякоў. Людзі, даведаўшыся пра нашу бяду, дапамагалі, чым маглі: хто капейкай, хто парадай. Нехта падказаў, што

працую, але заўтра скажыце, што магу зрабіць». На наступны дзень ён дапамог нам паставіць плот. Былі і тыя, хто на просьбу аб дапамозе махаў рукой: «Ой, задарма працаваць, шукай дурню!». Некаторыя наогул шакавалі сваёй рэакцыяй: «Згарэў дом? Ну, так вам і трэба!»

Пра ўласнае гняздзечка сям'я Рамановічаў марыла з першага дня вяселля.

— Вось ужо шосты год мы жывём разам з Сашынай маці. Не буду наракаць, з цешчай мне пашанцавала. Але, пагадзіцеся, пяць чалавек на двухпакаёвую кватэру гэта зашмат. Таму новабудова была для нас аддушнай.

— Мы туды прыходзілі нават проста пасядзець у цішыні, пабыць сам-насам.

— Цешча любіла прыйсці падыхаць саламянымі сценамі. Я ўжо пралічыў, што каб іх аднавіць, спатрэбіцца дзесьці тысячы тры долараў. З нуля ж жыллё з саламяных блокаў для чатырох чалавек можна пабудаваць тысяч за дзесяць пад ключ, з аддзелкай.

«Хацелася б, каб да верасня ў Марыюша быў асобны пакой»

— Адкуль цікавасць да саламянага будаўніцтва? — пытаюся ва Уладзіміра.

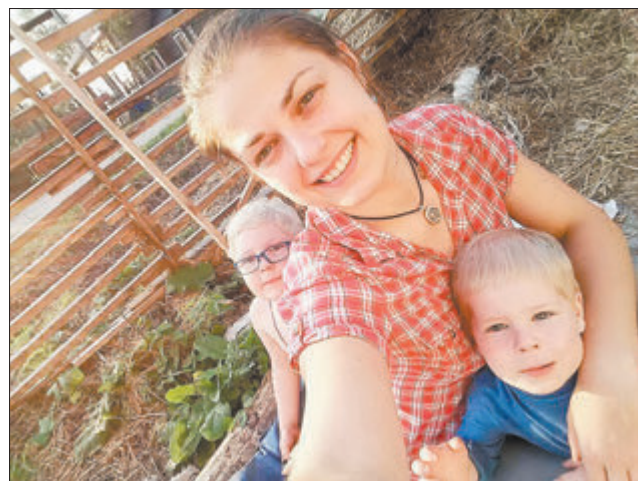

маем права, як пагарэльцы, набыць 50 кубоў лесу на льготных умовах. Зараз збіраем патрэбныя дакументы. Некалькі валанцёраў прыехалі і дапамагалі разабраць наступствы пажару. Пасля такога ў нас з Сашай яшчэ больш выраслі крылы, бо пабачылі, што мы не адны са сваёй бядой.

— Бяда паказала, што самыя блізкія сябры могуць не падтрымаць, а амаль чужыя першымі прыходзяць на дапамогу, — дадае Аляксандра. — Адгукнуліся тыя, пра каго мы нават не ведалі, ад каго не чакалі падтрымкі. Адзін сусед пабачыў нашу трагедыю і кажа: «Сёння не магу падыхаць, бо

У мяне ў свой час у Мінску быў хостэл. За яго арэнду даводзілася плаціць шалёныя грошы. Таму я пацэў шукаць тэхналогію, якая дазволіла б у перспектыве зрабіць экалагічны, недарэгі гатэль.

Пра саламянае будаўніцтва раскажаў мне тата. Кажы, перспектывуна рэч, пачытай. Я спачатку паставіўся да такой прапановы скептычна, думаў, што гэта такое жыллё, як у Ніф-Ніфа з казкі пра трох парасят. Аказалася ж, што каркасны дом з натуральным уцяпляльнікам — прыдатны для жыцця і спрыяльны для здароўя. Дарэчы, нядаўна прачытаў, што ў Швейцарыі ўжо пабудавалі

Улетку Аляксандра з сынамі дапамагалі Уладзіміру на будоўлі.

гатэль з саламяных блокаў. Мару туды з'ездзіць, паглядзець на свае вочы.

— Чула, што некалькі гадоў таму настаўнік з Докшыцкага раёна таксама пабудоваў саламяны дом... Але ж ён у свой час вучыўся на будаўніка, нават навуковую работу пісаў на гэтую тэму. А ў вас адкуль досвед?

— Я раней працаваў у фірме, якая займалася вырабам корпуснай мэблі. Там атрымаў багаты досвед і зразумеў, што пабудаваць дом — гэта амаль тое ж самае, што сабраць шафу. Проста трэба ведаць асноўныя канструкцыйныя вузлы. Перш чым заліць падмурак, шмат чытаў спецыялізаванай літаратуры, будаўнічыя форумы, кансультаваўся са спецыялістамі. Ёсць людзі, у якіх шмат грошай, ім прасцей наняць будаўнікоў. Мне ж цікава ва ўсім разабрацца самому, больш за тое, гэта істотна эканоміць грошы.

Наваселле Рамановічы плануюць зладзіць ужо сёлетам. Зараз Уладзімір актыўна ўдасканальвае праект свайго будучага дома ў камп'ютарнай праграме.

— Наш старэйшы сын Марыюш 1 верасня пойдзе ў першы клас. Хацелася б, каб у яго быў асобны пакой, — кажа Аляксандра.

— Новы дом, думаю, пабудую хутчэй, — абнадзейвае каханую Уладзімір. — За пяць гадоў руку я ўжо набіў, тэхналогію асвоіў, ведаю, на якія граблі лепш не наступаць. Канешне, цяпер добра было б знайсці памочніка для хутчэйшага аднаўлення. Я ў сваю чаргу ўзамен за дапамогу гатовы падзяліцца сваімі ведамі. У валанцёраў будзе цудоўная магчымасць не толькі папрацаваць у добрай кампаніі, але і адкрыць для сябе тэхналогію таннага экалагічнага будаўніцтва. Што каштоўна — адаптаванага да нашых рэалій. У прыватнасці, я не знайшоў гаспа-

даркі, якая гатова прадаць для будаўніцтва салому, сабраную ў цюкі, і навучыўся рабіць блокі з распушчаных рулонаў. У лютым вывешу на сваёй старонцы «УКантакце» абвестку ды план, дзе будзе бачна паслядоўнасць работы.

Дарэчы, калі нехта таксама захоча падтрымаць сям'ю Рамановічаў у няпросты для іх час, можна аддаць перавагу рэчам з беларускім каларытам — замовіць школьныя сшыткі, альбомы для малевання, жаночыя ўпрыгажэнні, паштовыя канверты, вязаныя шапкі ды шалікі з арнамантам ці штосьці яшчэ праз інтэрнэт-краму belarusam.by.

Планы ва Уладзіміра Рамановіча, як бачыце, грандыёзныя. Пасля таго, як аднавіць свой дом, думае развіваць тэму экалагічнага будаўніцтва ў нашай краіне. Хоча будаваць з саламяных блокаў не толькі жылыя дамы, але і дзіцячыя садкі, гандлёвыя павільёны.

— Мы, рамеснікі, плацім шалёныя грошы за ўдзел у кірмашах. Але большасць арганізатараў не надта клапаціцца, каб у нас быў вынік. За два дні можна нават не адбіць арэнду, бо натоўпу людзей не будзе. Прычыны могуць быць розныя: альбо месца для кірмашу выбралі нязручнае, альбо рэклама была дрэнная. З такой сітуацыяй мы з жонкай сутыкнуліся ў Гродне, знаёмая — на апошнім сталічным калядным кірмашы ў Палацы мастацтваў. Цудоўна было б нам, рамеснікам, аб'яднацца і пабудаваць ва ўсіх абласных цэнтрах сталыя павільёны з саламяных блокаў. Я мог бы дамовіцца з гарадскімі ўладамі аб выдзяленні месцаў. Ну, і вядома, не адмаўляюся ад думкі зарабіць грошы на першы ў нашай краіне экагатэль. Там буду прымаць турыстаў і ладзіць семінары па саламяным будаўніцтве.

Надзея ДРЫНДРОЖЫК.
Мінск—Бешанковічы—Мінск.

■ Урокі жыцця

Хачу раскажаць пачутую мной гісторыю, якая можа даць адзін з адказаў на пытанне: што рабіць, каб дзеці паважалі сваіх бацькоў.

ЗВЯЗДА

Міхасёвы бацькі мелі ўласную пасеку. Лішкі мёду па прымальным кошце прадавалі аднавяскоўцам. Паспехі ў пчалярстве ў значнай ступені залежаць ад капрызаў надвор'я. Калі на дварэ холадна і дажджліва, пчолкі сядзяць у вуллях і зярпліва чакаюць сонечных дзянькоў, каб потым збіраць нектар. І вось аднойчы напрудвесні пасля неўраджайнага года на сямейным савеце было вырашана: «Больш мёду прадаваць не будзем, а той, які застаўся, пакінем для сябе».

Праз некалькі дзён да іх у хату завітала жанчына і папрасіла прадаць мёду. «У нас больш няма», — сказала маці. Жанчына заплакала, сказала, што ёй вельмі патрэбны мёд для хворга дзіцяці. Міхась у гэты час сядзеў на печы. Яму стала шкада тую жанчыну. Захацелася крыкнуць: «Няпраўда, у нас яшчэ ёсць мёд!», але пры гэтым стаць здраднікам. Вуліца вучыла не толькі дрэннаму, а, напрыклад, таму, што самы агідны ўчы-

нак — здрада, асабліва ў той пасляваенны час. А жанчына працягвала плакаць. Нарэшце маці сказала: «Добра, пагляджу, напэўна, у нас яшчэ трошкі засталася». У Міхася адлегла ад сэрца.

Напрыканцы свайго апавяду Міхась мне сказаў: «Ведаеш, Мікола, што было б, калі б яны той мёд не прадалі? Я перастаў бы іх паважаць».

Мікалай СТАРЫХ, г. Гомель

СЛОІК МЁДУ